

במדינה

העם

השמצה

עצמית

בישראל עצמה שררה אווירת חג. אך בעיתוני העולם היא הצטיירה השבוע בד" מות בלתי-חגיגית מאוד. היה זה כאילו התעקשה המדינה להציג את עצמה באור המכוער ביותר.

אחרי פרשת לנסקי באה פרשת ליפסקי. היה זה כאילו רצתה ישראל לאשר את טענת האנטישמיות, כי היהודים הם גנבים ומדינת-ישראל היא מרכז הגנבים בעולם. פרשת גירושם של "העיתורים השחורים" (ראו עמודים 22-19) תוארה בהרחבה בתחנות הטלוויזיה ובתחנות העולמיות. השאירה טעם-לוואי מר. הרושם שנתקבל: ישראל היא מדינה גוענית לבנה. שאינה מוכנה לקלוט שחור-יעור.

כאילו לא די בכך, גורשו השבוע כמה כושים מבית-כנסת יהודי בני-יורק, בטענה שאינם יהודים אמיתיים.

בנוכח המדיני מסביב להצעות-ההסדר האמריקאיות, מצטיירת ישראל כמדינה נוקשה, שאינה מעוניינת בעצם בשלום, והמוכנה להיאחז בכל אמתלה כדי למנוע הסדר שיביא לנסיגתה מן השטחים.

ואילו בישראל עצמה התפרסם סיפור קטן, שכאילו נועד להוכיח כי הלאומנות הקיצונית אכלה כל חלקה טובה. הוא הועתק מביטאון של קיבוץ שמיר, משק של השומר-הצעיר השוכן למרגלות רמת-הגולן, בנבול הישן של ישראל.

מספר הביטאון בבושת-פנים: כשהוחל בבניית שיכונים חדשים במשק, הגיעו מספר פועלים ערבים, כמקובל, סוד-רו להם מגורים בקיבוץ.

ביום הראשון לבואם נכנסו לחדר-האוכל כרגיל. מיד הניחו מספר חברים את כלי האוכל, קמו ממקומותיהם ועזבו את האולם. טענת החברים היתה שעם ערבים הם לא מוכנים לשבת ליד שולחן אחד. מאז התקרית אין אותם חברים כאים עוד לחדר-האוכל.

מדיניות

יורש כורש אינו מזמין

את יורשי נחמיה

„על נא תאמרי לי שלום מתחת לעצי השדרה...“ כך התחנן היינריך היינה, באחד משייריו המפורסמים, בפני פילגשו.

השאח

„אל תאמרי לי שלום...“

וכך מתחנן כיום אחד מגיבורי שבועונים הנשים בעולם. השאח הפרסי, מוחמד ריזא פאחלווי, בפני מדינת ישראל. **מה לרבוש?** גדולי העולם הוזמנו להשתתף בטכס המסואר ביותר של העידן — חגיגת 2500 השנים למלכות כורש, מייסד האימפריה האיראית ביותר של זמננו.

דיין נקם בעזר

בגין הלך לגולדה

האזהרה הרשמית בוטלה

הישענות על כוח... מערך הטילים המצרי מהווה איום ולחץ, בחלקו הכרתי ובחלקו תת-הכרתי, על מדינת ישראל. בעת משבר הטיילים נאמר על ידי מנהיגי האומה, כי „לא נזהל משא ומתן עם אקדה מול הרקה“. לא זו בלבד שהאקדה לא הוזה, אלא הוא אף ירה יריית אזהרה שהפילה שערות אחדות בראשינו...“

...מעל ומעבר לכל חשיבות נמצא את הנכונות בדרג העליון של המנהיגות, להשתמש בכוח בזמן הנכון, במקום הנכון ובשיטה הנכונה. ההיסטוריה זרועה דוגמאות. בהן כוח עדיף הובס רק מפני שמעצבי המדיניות לא השכילו להפעילו במועד המתאים ובצורה אופטימלית... הפלת ה„סטרטו“ נתנה בידינו הזדמנות — וההזדמנות הזו עדיין קיימת — להתחרות מצבנו האווירי בתעלה לזה שהיה בקיץ 1970, היינו, להשבת שליטתנו בשמיים על כנף... תגובה נכונה להעזה המצרית האחרונה עשויה לחזק את הפ"סקת-האש, ואילו הימנעות ממנה עלולה להביא לקיצה, ולצערנו ביוזמת המצרים.“

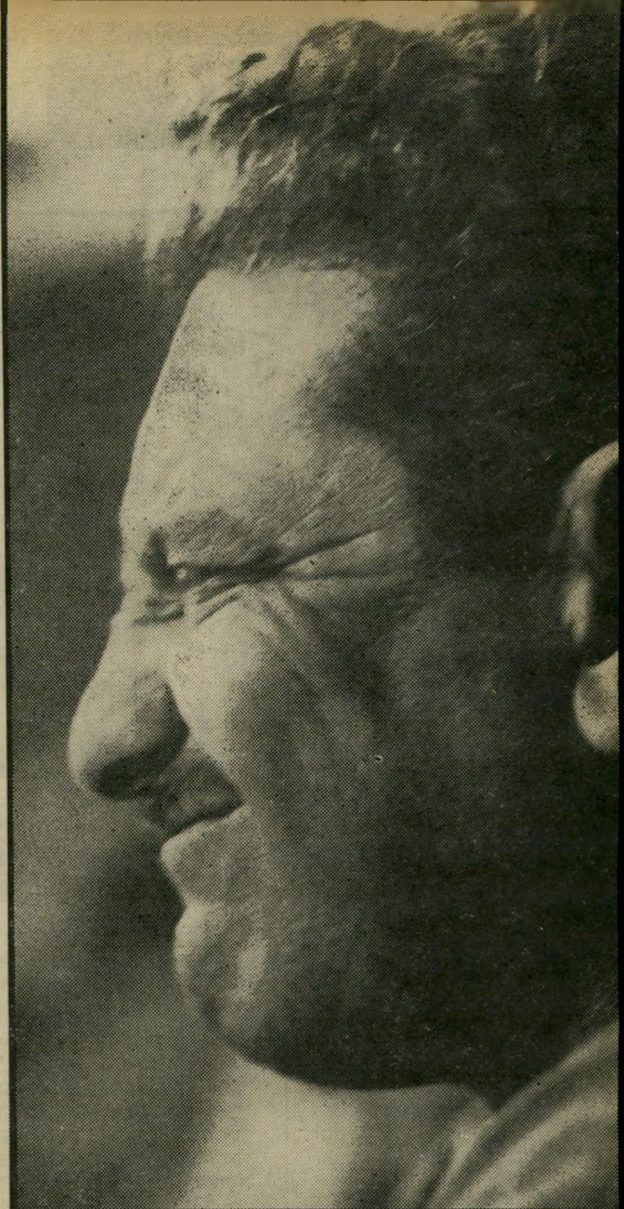
לא היתה זו רק ביקורת מדינית. צורת כתיבה זוהירה זו ייצגה דיבורים חריפים יותר של עזר.

תגובתו של דיין לא איתרה לבוא. היא נעשתה בשני מישורים. במישור האחד, הבלתי רשמי, פירסם שבתי („סבי“) טבת, כתב הארץ, שהשלים לאחרונה ספר ביאוגרפי על משה דיין, רשימת השמצה ארסית ביותר נגד עזר, כשהוא מאשים אותו בלא פחות, באי הבנת ואי ידיעת הנושאים שהוא מדבר בהם.

למקרא רשימתו של טבת, אי אפשר היה להימנע מהרושם שטבת נקם כאן בעזר וייצמן נקמה אישית מאוד, על עניין אישי שהיה בין השניים לפני שנים. אי אפשר היה גם למנוע את ההתייחסות כי התקפה טבת באה לשרת אינטרסים של שר-הביטחון.

הנזיפה הוחזרה

תגובתו האמיתית של דיין באה בצורה אחרת. היא הופיעה אצל עזר וייצמן בצורת מכתב רשמי, כתוב בידי אישיות רשמית בכירה.

השענווריה הסודית

סביב עזר!

אין זה סוד, כי היריבות הפוליטית בין שר-הביטחון משה דיין לבין גיסו, ראש הנהלת תנועת-החרות עזר וייצמן, חרגה כבר מזמן לדרגה של יריבות אישית. משה דיין מוכן להתעלם מביקורת מדינית. אולם הוא אינו מוכן לעכל בנקל ביקורת בטחונית, מה עוד כשהיא באה מפיו של אלוף מילואים כעזר וייצמן, החוסה עד היום בצל הילה של גיבור חיל-האוויר. יריבות מדינית-צבאית-אישית זו, שזכתה לתואר „מלחמת הגיסים“, ושכבר גרמה לכמה מסעי דירקב פומביים בין השניים, הגיעה לשיא חדש בימים הנוראים האחרונים. רק בשל רצף החגים ולחצה של הצנזורה הצבאית, נדחקה המערכה האחרונה של הקרב בין השניים לקרן זווית. במאמצים רבים הצליחו למנוע את הפיריכתה לנושא של שערויה ציבורית. אולם בקרב הצמרת המדינית והבטחונית של המדינה, היא מוסיפה עדיין להסעיר את הרוחות.

נקמה אישית

המערכה התלקחה מחדש עם תקרית האוויר האחרונה, שהאירעו לפני חודש בתעלה. בעקבות הפלת מטוס חי טרטוקרוור בטילים מצריים, ותגובת צה"ל למחרת היום בשיגור טילי שרייק לעבר סוללות הטילים המצריות, חידש עזר וייצמן, חריף הלשון, את ביקורתו על המדיניות הבטחונית של הממשלה. בראיון בהארץ, במאמר שפירסם בידיעות אחרונות, ובעיקר בסידרת הופעות פומביות, תקף וייצמן, מבלי להתאמץ להפס אתר ביטויים עדינים, את מדיניות הביטחון לה אהראי שר-הביטחון: „כל כוח צבאי... המאבד שליטתו באוויר, נכנס למצב של נתיחות... אנו חייבים לקבל את הנחת היסוד, שאין מדיניות ללא

עזר וייצמן נפגע עד עומק נשמתו יותר מאשר מעצם המכתב. מנוסתו היבש והרשמי. הוא ראה בו נסיון של משה דיין לסייג את פיו ולנסות למנוע ממנו להביע דיעה בנושאים צבאיים ובטחוניים.

עוד יותר מזאת, לדעת עזר ואתם ממנהיגי חרות, להם גילה את פרשת המכתב, היה המכתב בבחינת שערוריה. שכן, לדעתם, היה זה נסיון לנצל גורם רשמי כדי למנוע מעזר וייצמן להביע ביקורת פוליטית, שבמקרה הנדון התייחסה לנושא צבאי. עזר החליט להחזיר את המכתב לשולחו. אבל הוא לא עשה זאת לפני שמנחם בגין מיהר להיפגש עם ראש-הממשלה גולדה מאיר, תוך עקיפה הפגנתית של משה דיין. בגין הסביר לגולדה את החומרה שבה הוא רואה כתיבת מכתב מעין זה, איים שאם לא תורה לשולח המכתב לקבלו בחזרה (אקט שפירושו ביטול שליחת המכתב), תשקול מפלגתו יציאה למסע סביב פרשה זו. גולדה נכנעה. היא לא ראתה טעם להעמיס על ממשלתה בעייה נוספת בימים אלה, הורתה לשולח המכתב לקבלו בחזרה. עזר החזיר את המכתב, שהיה בבחינת גיושה רשמית, לשולחו. הפרשה עצמה השתקקה, אבל לא הסתיימה.

יותר מאשר המכתב שנשלח לעזר, עורר מאמרו של שבתי טבת את זעמם של אלופי המילואים. שראו בביקורתו על עזר, נסיון למנוע מהם להביע דיעה מקצועית בעניינים בטחוניים. להשאיר עיסוק זה רק למלחכי הפינקה של העיתונות הישראלית. ה„כתבלבים“, כפי שכינה אותם אלוף (מיל), מתי פלד.

מאמריהם התוקפניים של אלופים במילואים כמו מתי פלד וחיים הרצוג, נגד הגסטיו למנוע מהם הבעת דיעות בטחוניות פומביות, תוך שלילת מקצועיותם וסמכותם, היו הגילויים החיצוניים של הסערה שהתחוללה בימים האחרונים מאחורי הקלעים, בעקבות „מלחמת הגיסים“.